

جزوه خلاصه درس (ویژه شب امتحان دوازدهمی) هویت اجتماعی (رشته تجربی , ریاضی)

درس اول - کنش‌های ما

* تعریف کنش: در علوم انسانی به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد، «کنش» می‌گویند.

* تعریف کنشگر: به انجام دهنده کنش «کنشگر» می‌گویند.

* ویژگی‌های کنش: کنش انسان آگاهانه، ارادی، هدف‌دار و معنادار است.

* پیامدهای کنش:

۱. پیامدهای ارادی: ۱. اراده کنشگر ۲. پیامدهای غیرارادی

۲. پیامدهای غیرارادی

نکته: پیامدهای ارادی کنش احتمالی و پیامدهای غیرارادی کنش قطعی و حتمی است.

درس دوم - پدیده‌های اجتماعی

* تعریف کنش اجتماعی: کنشی انسانی که دیگران را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

* تعریف پدیده‌های اجتماعی: به کنش اجتماعی و پیامدهای آن پدیده اجتماعی گفته می‌شود.

* تعریف هنجار اجتماعی: شیوه انجام کنش اجتماعی را هنجار اجتماعی گویند.

* تعریف ارزش اجتماعی: پدیده‌های مطلوب که مورد توجه و پذیرش همگان هستند و مردم جامعه به آن‌ها گرایش دارند را ارزش اجتماعی می‌گویند.

نکته: خردترین پدیده اجتماعی کنش اجتماعی است.

نکته: کلان‌ترین پدیده اجتماعی جهان اجتماعی یا نظام اجتماعی است.

جزوه خلاصه درس (ویژه شب امتحان دوازدهمی) هویت اجتماعی (رشته تجربی , ریاضی)

اصطلاحات	مثال
کنش اجتماعی	سلام کردن، بوق زدن، احترام گذاشتن، تبریک گفتن
پدیده‌های اجتماعی	مسجد، پلیس، مدرسه، خانواده، نمادها، هنجارها
هنجار اجتماعی	شیوه احوالپرسی، قوانین و مقررات، شیوه عبادت
ارزش اجتماعی	عدالت، امنیت، سعادت، آزادی

درس سوم - جامعه و فرهنگ

* جامعه: گروهی از انسان‌ها که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند

* فرهنگ: شیوه زندگی گروهی انسان‌ها با یکدیگر

* خرده‌فرهنگ: آن بخش از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر یا صنف است

* خرده‌فرهنگ موافق: خرده‌فرهنگ‌هایی که درون یک فرهنگ عمومی قرار دارند و با آن فرهنگ عمومی سازگار هستند

* ضد فرهنگ: هرگاه عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و مهارت‌های پذیرفته شده در یک خرده‌فرهنگ، ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد.

نکته ۱: فرهنگ از طریق آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.

نکته ۲: جامعه و فرهنگ را می‌توان به جسم و جان انسان تشبیه کرد.

نکته ۳: ارزش‌ها و عقاید لایه‌های عمیق‌تر فرهنگ هستند.

نکته ۴: نمادها و هنجارها لایه‌های سطحی فرهنگ هستند.

نکته ۵: آن بخش از فرهنگ که همه مردم جامعه در آن اشتراک دارند فرهنگ عمومی است.

درس چهارم - ارزیابی فرهنگ‌ها

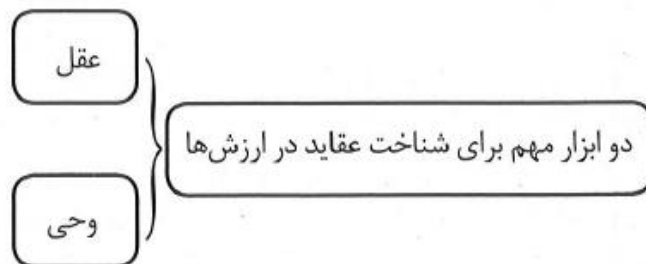
* تعریف فرهنگ حق، عقایدی که از نظر علمی صحیح و مطابق با فطرت انسان باشد، حق است.

* تعریف فرهنگ باطل، عقایدی از جهان اجتماعی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و خرافی باشد باطل است.

جزوه خلاصه درس (ویژه شب امتحان دوازدهمی) هویت اجتماعی (رشته تجربی , ریاضی)

* تعریف فرهنگ واقعی: بخشی از فرهنگ که مردم به آن عمل می کنند فرهنگ واقعی جامعه است.

* تعریف فرهنگ آرمانی: بخشی از فرهنگ که مردم از آن جانب‌داری می کنند و رعایت آن را لازم می دانند اما به آن عمل نمی کنند فرهنگ آرمانی است.

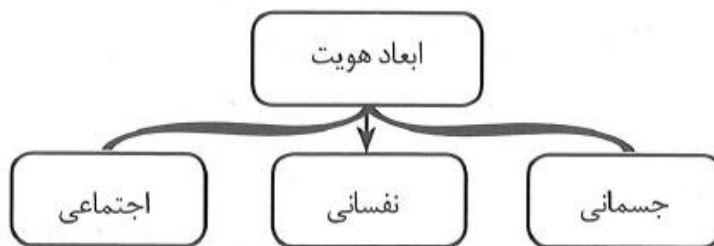
نکته: ارزش‌ها، راهنمای کنش‌های اجتماعی‌اند.

نکته: مهم‌ترین آرمان‌ها و ارزش‌های جهان اسلام عمل به حق و پرهیز از باطل است.

نکته: مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس عمل مردم تغییر می کند.

درس پنجم - هویت فردی و اجتماعی

* تعریف هویت: به مجموعه ویژگی‌ها و خصوصیات هر فرد هویت او گفته می شود. وجوه تمایز بخش افراد نسبت به یکدیگر را هویت افراد می نامند.

تأثیر ابعاد هویتی بر یکدیگر:

جسمانی بر نفسانی	ترشح بیش از اندازه غده تیروئید موجب عصبانی شدن انسان می شود
نفسانی بر جسمانی	برخی بیماری‌های جسمانی به کمک قوای روانی درمان می شوند
نفسانی بر اجتماعی	جوان مؤمن امیدوار پر تلاش پراگیزه دانش دوست، موفق خواهد شد

جزوه خلاصه درس (ویژه شب امتحان دوازدهمی) هویت اجتماعی (رشته تجربی , ریاضی)

طبیعی بر نفسانی	شرافت و وقار و سلحشوری از ویژگی‌های صحرائشینیان است
-----------------	---

هویت:

آگاهانه خود ما آن را می‌شناسیم یا دیگران به آن پی می‌برند و برایمان بازگو می‌کنند.

پنهان: برای ما پنهان است و آن را نمی‌شناسیم.

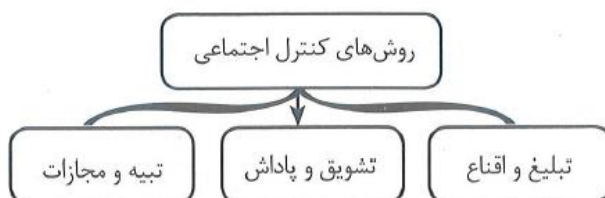
درس ششم - بازتولید هویت اجتماعی

تعریف جامعه‌پذیری: به فرایند و مسیری که افراد برای مشارکت در زندگی اجتماعی و شکل‌گیری هویت اجتماعی طی می‌کنند جامعه‌پذیری می‌گویند.

تعریف کنترل اجتماعی: به مجموعه اقداماتی که برای پذیرش فرهنگ و منطبق کردن افراد با انتظارات جامعه انجام می‌شود کنترل اجتماعی می‌گویند.

تعریف کج‌روی اجتماعی: به رفتارهایی که برخلاف عقاید و ارزش‌ها و قواعد و هنجارهای جامعه می‌باشد کج‌روی اجتماعی می‌گویند.

تعریف تحرک اجتماعی: جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر تحرک اجتماعی است. انواع آن: صعودی، نزولی و افقی

نکته: اولین و مهم‌ترین نهادی که افراد را جامعه‌پذیر و دارای هویت اجتماعی می‌کند خانواده است.

نکته: راهکار اسلام برای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی امر به معروف و نهی از منکر است.

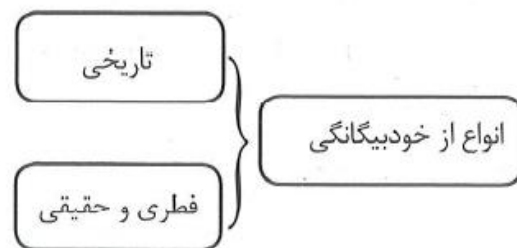
درس هفتم - تحولات هویتی جامعه

تعریف تحول فرهنگی: تغییرات اساسی در جهان اجتماعی که هویت اجتماعی را متحول می‌کند تحول فرهنگی است.

جزوه خلاصه درس (ویژه شب امتحان دوازدهمی) هویت اجتماعی (رشته تجربی ، ریاضی)

تعریف غرب‌زدگی: خودباختگی جوامع غیر غربی در برابر فرهنگ غرب را غرب‌زدگی می‌گویند.

تعریف از خودبیگانگی: در مواردی ممکن است انسان با خودش بیگانه شود به این وضعیت از خودبیگانگی می‌گویند.

فرایند تحول هویت جوامع:

نکته: هویت اجتماعی افراد محصول عضویت گروهی آن‌هاست.

نکته: نقش‌های اجتماعی هویت اجتماعی افراد را می‌سازند.

نکته: تحول جامعه اعراب جاهلی به جامعه نبوی، تحولی مثبت و تحول جامعه نبوی به سمت جامعه اموی، تحول فرهنگی منفی است.

نکته: از نظر قرآن کریم، انسان هنگامی می‌تواند حقیقت خود و جهان را بشناسد که به انسان و جهان نگاهی توحیدی داشته باشد.

درس هشتم - بعد فرهنگی هویت ایران

هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام: هویتی دینی آمیخته با اساطیر بود.

هویت ایرانی پس از ظهور اسلام: ایرانیان پس از آشنایی با اسلام و پذیرفتن آن، عناصر اساطیری فرهنگ ایرانی را کنار گذاشتند، به تفسیر توحیدی عمیق‌تری از هویت خویش دست یافتند و جامعه‌ای اسلامی را بنا نهادند.

نکته: زبان فارسی دری به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام به عنوان زبان فرهنگی دوم جهان اسلام شناخته شد.

ویژگی‌های هویت ملی: سرزمین (جغرافیا)، تاریخ، زبان و ادبیات، سیاست، اقتصاد، فرهنگ (هنر، سبک زندگی، معماری، پوشاک و...) جمعیت، مفاخر و قهرمانان و...

جزوه خلاصه درس (ویژه شب امتحان دوازدهمی) ... هويت اجتماعي (رشته تجربي , رياضي)

آثار متفکرین ایرانی در روبرویی با فرهنگ غرب:

۱. غرب‌زدگی اثر جلال احمد

۲. بازگشت به خویش‌نظر اثر دکتر شریعتی

۳. خدمات متقابل اسلام و ایران اثر شهید مطهری

۴. فطرت اثر شهید مطهری

نکته: بازگشت ایران به اسلام، صرفاً بازگشت به هويت تاریخی و جغرافیایی نبود بلکه بازگشت به هويت توحیدی و معنوی خویش بود.

درس نهم - بعد سیاسی هويت ایران

تعریف قدرت: موجودی که بتواند کاری را با آگاهی و اراده خود انجام دهد دارای قدرت است و انسان به دلیل اینکه کارهای خود را با آگاهی و اراده انجام می‌دهد کنشگری قدرتمند است.

مقبولیت در قدرت: رضایت نسبت به قدرت دیگران و پذیرش و تبعیت از آن با میل درونی.

مشروعیت در قدرت: قدرت بر اساس شریعتی که موافق حکم خداوند اعمال می‌شود. بر مبنای قوانین و احکام الهی می‌باشد

تعریف سیاست، هرگاه قدرت اجتماعی برای رسیدن به هدفی معین سازمان یابد سیاست پدید می‌آید پس سیاست اعمال قدرت سازمان یافته برای دستیابی به هدف است.

انواع قدرت:

قدرت فردی انجام کارهای فردی با آگاهی و اراده

قدرت اجتماعی: وقتی بتوانیم اراده دیگران را تحت تأثیر خود قرار دهیم قدرت اجتماعی داریم.

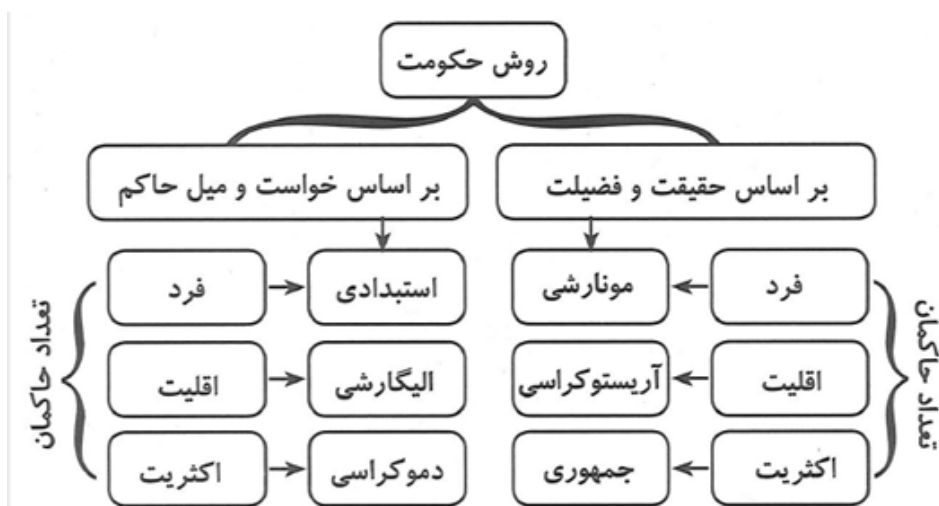
انواع تبعیت:

تبعیت با رضایت: یعنی عمل به اراده دیگران از روی میل درونی

تبعیت با کراهت: یعنی تبعیت ناشی از ترس، تهدید و زور

جزوه خلاصه درس (ویژه شب امتحان دوازدهمی) هویت اجتماعی (رشته تجربی , ریاضی)

دسته بندی نظام های سیاسی از نظر ارسطو:

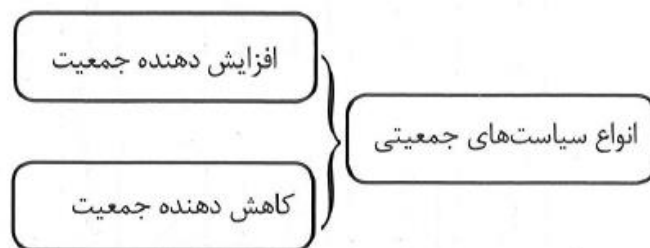

نکته: لیبرالیسم به معنای مباح دانستن همه امور برای انسان هاست.

نکته، جمهوری به معنی به رسمیت شناختن حضور مؤثر مردم در نظام سیاسی است.

درس دهم - ابعاد جمعیتی و اقتصادی هویت ایران

تعریف سیاست های جمعیتی: وقتی یک جامعه با کاهش یا افزایش جمعیت مواجه می شود نظام سیاسی آن برای حل مشکل جمعیت چاره اندیشی می کنند و با همراهی و همکاری مردم راهکارهایی را به اجرا درمی آورند که به آن سیاست های جمعیتی می گویند.

تعریف اقتصاد مقاومتی: اقتصاد مقاومتی، اقتصادی پیشرفته، مستقل و مستحکم است که با اعتقاد به تعالیم حیات بخش اسلام و تکیه بر دانش و فناوری و ظرفیت های مولد مردمی و دولتی، هویت اقتصادی نوینی برای ایران می سازد تا بتواند مسیر پیشرفت را بدون تأثیرپذیری از موانع بین المللی و داخلی طی کند.

نکته: دستاوردهایی مانند گسترش بهره مندی مردم از آب، برق، گاز و ارتباطات از ابعاد مثبت اقتصاد ایران است.

نکته، تورم، بیکاری، وابستگی به نفت، توزیع نابرابر امکانات و تجمل گرایی از ابعاد منفی اقتصاد ایران است.

جزوه خلاصه درس (ویژه شب امتحان دوازدهمی) هویت اجتماعی (رشته تجربی , ریاضی)

کشور ما ایران در دو برهه زمانی سیاست‌های جمعیتی را اجرا کرده است:

۱. از سال ۱۳۴۵ ش تا زمان پیروزی انقلاب و دیگر بار

۲. از سال ۱۳۶۸ ش تا سال ۱۳۹۰ ش که با کاهش بیش از حد و کم‌سابقه رشد سالانه جمعیت در سال‌های اخیر تغییر و بازنگری در سیاست کاهش جمعیت را ضروری ساخت.

ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی استقلال، خودکفایی، روحیه جهادی، خلاقیت و نوآوری خطرپذیری امید، همبستگی، درون‌زایی در عین برون‌زایی.

نکته: تأمین جمعیت جامعه یکی از کارکردهای اجتماعی مهم خانواده است.

نکته: راه گسترش هر فرهنگ شناختن، پذیرفتن و عمل کردن به آن است.

نکته: اولین شرط بقای هر جامعه، جمعیت آن است.